

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.411.005.04.2021

Pani
Ewa Leniart
Wojewoda Podkarpacki
Podkarpacki Urząd Wojewódzki
w Rzeszowie
ul. Grunwaldzka 15
35 – 959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/21/506 – Przygotowanie organów państwa na wypadek masowego napływu cudzoziemców do Polski

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, ul. Grunwaldzka 15, 35 – 959 Rzeszów ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Leniart, Wojewoda Podkarpacki od dnia 9 grudnia 2015 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe, finansowe i prawne służb podległych Wojewodzie do działań związanych z masowym napływem cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej³. 2. Realizacja przez Wojewodę przypisanych zadań dotyczących działania na wypadek sytuacji kryzysowej związanej z masowym napływem cudzoziemców na terytorium RP.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019 – 2021. Badaniami kontrolnymi mogą być objęte również dowody sporządzone prze i/lub po tym okresie, dotyczące zagadnień objętych kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Cezary Paciura – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/138/2021 z 18 listopada 2021 r. (akta kontroli tom I str. 1-4)

¹ Dalej: Urząd

² Dalej: Wojewoda

³ Dalej: RP

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli⁶ stwierdza, iż w obowiązującym w latach 2019 – 2021 Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego rozpoznano i zdefiniowano zagrożenia i ryzyka związane z masowym, nagłym napływem cudzoziemców na terytorium województwa podkarpackiego.

W latach 2019 – 2020 na teren województwa przedostawali się migranci, lecz nie był to napływ masowy i nagły. W związku z tym nie wystąpiła potrzeba realizacji wszystkich zadań na wypadek sytuacji kryzysowej związanej z masowym napływem cudzoziemców na obszar województwa.

W Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego Wojewoda wyznaczyła pięć punktów recepcyjnych, mogących przyjąć 820 cudzoziemców, które miały być uruchomione w okresie od dwóch do pięciu dni od ich przybycia. Określiła także założenia dotyczące zapewnienia opieki medycznej, a na prośbę Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców⁷ wskazała trzy obiekty na terenie województwa możliwe do zbiorowego zakwaterowania 320 cudzoziemców.

Wojewoda ustaliła zasady współpracy organów administracji zespolonej i niezespolonej, w tym uzgodniła z Policją i Państwową Strażą Pożarną realizację zadań dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa przeciwpożarowego na wypadek masowego napływu cudzoziemców. Określiła też zasady wymiany informacji w systemie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego na obszarze województwa.

W kontroli ustalono, iż Wojewoda do dnia zakończenia kontroli⁸ nie zaktualizowała Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego zatwierdzonego w grudniu 2019 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁹, co naruszało postanowienia art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym¹⁰.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej, w niniejszym wystąpieniu sformułowano ocenę opisową.

⁶ Zwana też dalej: NIK.

⁷ Dalej: Szef UdSC.

⁸ 11 luty 2022 r.

⁹ Dalej: MSWiA.

¹⁰ Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1856 ze zm.), dalej ustawa o zarządzaniu kryzysowym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe, finansowe i prawne służb podległych Wojewodzie do działań związanych z masowym napływem cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹²

Opis stanu faktycznego

1.1. Według regulaminu organizacyjnego Urzędu, zadania związane z zarządzaniem kryzysowym, bezpieczeństwem i porządkiem publicznym na obszarze województwa podkarpackiego¹³, w tym związane z masowym napływem migrantów realizował Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego¹⁴.

W skład Wydziału wchodziło: Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego¹⁵, Oddział: Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Ludności, Spraw Obronnych, Zabezpieczenia Logistycznego oraz Centrum Powiadamiania Ratunkowego i Dyspozytornia Medyczna.

Do zadań WCZK należało m.in. pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego, uruchamianie procedur operacyjnych, monitorowanie, analizowanie i prognozowanie rozwoju zagrożeń, sporządzanie informacji i analiz odnośnie oceny możliwości wystąpienia zagrożeń lub ich rozwoju, współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej, dostarczanie informacji na temat aktualnego stanu bezpieczeństwa dla Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego¹⁶, współdziałanie z Rządowym Centrum Bezpieczeństwa, opracowywanie i aktualizowanie WPZK we współpracy z właściwymi jednostkami służb, inspekcji, straży i jednostkami samorządu terytorialnego, opracowywanie i wdrażanie procedur operacyjnych na podstawie WPZK, a także współpraca z właściwymi w sprawach ćwiczeń i szkoleń, komórkami organizacyjnymi urzędów administracji publicznej w celu przygotowania i przeprowadzania szkoleń i ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego.

W skład WCZK wchodziły stanowiska pracy ds. planowania cywilnego i do spraw łączności i zabezpieczenia teleinformatycznego oraz dyżurny służby operacyjnej Wojewody. Pracami kierował kierownik, a w okresie objętym kontrolą w WCZK zatrudnionych było od 13¹⁷ do 9 pracowników w 2021 r. Zakres realizowanych zadań został odzwierciedlony w zakresach czynności pracowników.

(akta kontroli tom I str. 5-97)

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż w sytuacji nagłego napływu migrantów główny ciężar obowiązków przypisano dyżurnemu służby operacyjnej Wojewody z WCZK. Stanowisko było obsługiwane całodobowo przez pracowników w systemie zmianowym, z możliwością zastępstwa w razie absencji chorobowych czy urlopów. Obsada stanowiska wymagała zaangażowania pięciu etatów i taki stan był utrzymywany. Część z pracowników była również zaangażowana w organizację i dokumentowanie pracy Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, do zadań, którego w razie ewentualnego kryzysu migracyjnego należało podejmowanie stosownych decyzji.

(akta kontroli tom I str. 116-118, 406-438, 455-464)

¹¹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych, ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Dalej: RP lub Polski.

¹³ Dalej: województwa.

¹⁴ Dalej: Wydział.

¹⁵ Dalej: WCZK.

¹⁶ Dalej: WPZK.

¹⁷ W 2020 r.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa zarządzenia Wojewody, w sprawie wymiany informacji w systemie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego na terenie województwa.

W zarządzeniach Wojewoda określił zasady koordynacji zarządzania informacją o sytuacji bieżącej i kryzysowej na obszarze województwa oraz wymieniła podmioty włączone w system zarządzania kryzysowego, rodzaje i zawartość sporządzanych raportów, a także tryb ich przekazywania.

Obowiązek podjęcia działań w zakresie zarządzania kryzysowego, w tym monitorowania zagrożeń i przekazywania bieżącej informacji spoczywał na podmiotach ujętych w WPZK, które niezwłocznie miały informować o zaistniałych zdarzeniach.

W latach 2018 – 2021 służby Wojewody identyfikowały i analizowały zagrożenia związane z masowym napływem cudzoziemców na terytorium województwa. Zagrożenia z tym związane zidentyfikowano w WPZK.

(akta kontroli tom I str. 119-131, 165-170, 287-438)

1.2. W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa WPZK, opracowane przez Wojewodę i zatwierdzone przez MSWiA odpowiednio 7 listopada 2017 r. i 17 grudnia 2019 r.

WPZK opracowano na podstawie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹⁸ i były fundamentalnym dokumentem planistycznym odnoszącym się do zarządzania kryzysowego w województwie.

Plany nie były aktualizowane, a ostatnie wytyczne do tworzenia i aktualizowania planów MSWiA wprowadził zarządzeniem z dnia 20 kwietnia 2017 r.¹⁹

Według Wojewody, poziom szczegółowości wytycznych do opracowania wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego był wystarczający.

W WPZK rozpoznano zagrożenia, oszacowano prawdopodobieństwa ryzyka, określono odpowiednie procedury działania i potencjalne rodzaje (katalogi) zagrożeń mogących wystąpić na obszarze województwa, a także możliwości systemowego, efektywnego i skoordynowanego reagowania Wojewody na zdarzenia kryzysowe o dużej lub bardzo dużej skali, w trakcie których niezbędne będzie uruchomienie sił i środków będących w dyspozycji jednostek organizacyjnych administracji rządowej, samorządowej, niezespolonej, organizacji pozarządowych i osób fizycznych.

Według WPZK, jednym z możliwych zdefiniowanych zagrożeń w podkatalogu „Zakłócenia bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego” był „Masowy, nagły napływ migrantów”. Skutki i ryzyko tego zagrożenia oceniono, jako średnie, które jednak mogło mieć wpływ na inne województwa przygraniczne.

Rozpoznane zagrożenia związane z masowym, nagłym napływem migrantów dotyczyły:

- wzrostu ilości zgłaszających się osób do kontroli granicznej bez wymaganych dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy,
- usiłowania przekroczenia granicy w przejściu granicznym poprzez ominięcie kontroli granicznej oraz poza przejściami granicznymi,
- dużej liczby osób zgłaszających się w celu nadania statusu uchodźcy,
- zakłócenia bądź uniemożliwienie prawidłowego funkcjonowania przejścia granicznego,

¹⁸ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464 ze zm.).

¹⁹ Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego (Dz. Urz. Poz. 17).

- wzrostu przestępczości w rejonie przejść granicznych i zagrożenia dewastacją przejścia granicznego,
- wzrostu zagrożenia sanitarno-epidemiologicznego na terenach przyległych do granicy państwa,
- wzrostu zagrożenia terrorystycznego.

Prawdopodobieństwo rozpoznanych zagrożeń oceniono jako możliwe, zaś skutki i wartość ryzyka, jako średnie.

Według WPZK najbardziej prawdopodobnym masowym, nagłym napływem migrantów na teren województwa miał być kierunek wschodni, tj. od strony Republiki Ukrainy²⁰.

Przyjęto dwa warianty próby przedostania się migrantów na teren województwa. W I wariantcie założono, że w okresie 6 miesięcy od strony Ukrainy, próbę przedostania na terytorium Polski podejmie od 3,6 do 18 tys. osób, a w II – powyżej 18 tys. osób.

Potencjalnymi miejscami napływu migrantów miały być cztery przejścia graniczne²¹. W związku z tym, w bezpośrednim ich sąsiedztwie wyznaczono pięć punktów recepcyjnych, a także zaplanowano utworzenie dla poszkodowanych punktów oczekiwania na pomoc medyczną wraz z możliwością kierowania (w razie potrzeby) do szpitali.

W WPZK nie zakładano napływu cudzoziemców na teren województwa od strony Republiki Słowacji²².

W WPZK określono zadania i obowiązki oraz fazy zarządzania kryzysowego, w tym związane z masowym, nagłym napływem migrantów na teren województwa.

Do Wojewody należało kierowanie i koordynowanie zdarzeń kryzysowych związanych z fazą zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy.

Podmiotem wiodącym w przypadku masowego napływu migrantów był Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej w Przemyśle²³, a podmiotami wspomagającymi: Komenda Wojewódzka Policji (w fazie przygotowania, reagowania i odbudowy), Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie (faza reagowania i odbudowy) oraz Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Rzeszowie, Podkarpacki Urząd Celno-Skarbowy w Przemyśle, Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka, Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Rzeszowie, Państwowe Ratownictwo Medyczne, Wojewódzki Koordynator Ratownictwa Medycznego, Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, operatorzy telekomunikacyjni i organizacje pozarządowe (faza reagowania), a także jednostki samorządu terytorialnego (faza przygotowania i odbudowy).

(akta kontroli tom I str. 119-164, 171-286, 539-556)

BiOSG przekazywał do WCZK raporty sytuacyjne, a także roczne Biuletyny Informacyjne²⁴, z których wynikało, iż w:

- 2018 r. odnotowano 57 przypadków przekroczenia państwowej granicy wbrew przepisom²⁵ przez 164 sprawców o charakterze migracyjnym²⁶,

²⁰ Dalej: Ukraina.

²¹ Budomierz – Hruszew, Korczowa – Krakowiec, Medyka – Szeginie i Krościenko – Smolnica.

²² Dalej: Słowacja.

²³ Dalej: BiOSG.

²⁴ Dalej: Biuletyny.

²⁵ Dalej: pgpwp.

²⁶ W tym przez: 35 obywateli Wietnamu, 14 Bangladeszu, 13 Turcji, 12 Rosji.

- 2019 r. – 53 przypadki ppgwp przez 133 sprawców o charakterze migracyjnym²⁷,
 - 2020 r. – 63 przypadki ppgwp przez 137 sprawców o charakterze migracyjnym²⁸ (wzrost odpowiednio o 19% i 3% w porównaniu do 2019 r.). Na granicy polsko – ukraińskiej odnotowano 33 zdarzenia z udziałem 64, a na granicy polsko – słowackiej 30 z udziałem 73 cudzoziemców,
 - 2021 r. – 68 przypadków ppgwp przez 220 sprawców o charakterze migracyjnym²⁹ (wzrost odpowiednio o 8% i 60% w porównaniu do 2020 r.). Na granicy polsko – ukraińskiej odnotowano 49 zdarzeń z udziałem 140 cudzoziemców, natomiast na granicy polsko – słowackiej 19 z udziałem 80 cudzoziemców.
 - styczniu 2022 r. – 5 zdarzeń ppgwp przez 13 sprawców o charakterze migracyjnym. Na granicy polsko – ukraińskiej i polsko słowackiej odnotowano odpowiednio 4 i 1 zdarzenie z udziałem 7 i 6 cudzoziemców.
- (akta kontroli tom I str. 287-406)

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż granica wschodnia województwa stanowi również granicę Unii Europejskiej³⁰, a Słowacja jest członkiem UE. Dodatkowym argumentem, że migracja może nastąpić z kierunku wschodniego były uwarunkowania geograficzne, gdzie górzysty obszar Karpat utrudnia, czy wręcz uniemożliwia masowy napływ ludności. Straż Graniczna w przypadku zwiększonej migracji z kierunku wschodniego podejmuje również rutynowe działania na południowym odcinku granicy województwa.

Straż Graniczna, jako podmiot wiodący oszacowała wartości progowe przejścia migrantów przez granicę, po przekroczeniu których niezbędne będzie wsparcie dodatkowymi siłami i środkami.

W przypadku nielegalnej migracji w miejscach do tego nieprzeznaczonych, niezbędne działania podejmie Straż Graniczna. W takim przypadku do dyspozycji pozostaje Ośrodek strzeżony dla cudzoziemców w Przemyślu.

Urząd w swoich magazynach posiada wyposażenie, które w sytuacji kryzysowej może być zagospodarowane np. do utworzenia miejsc tymczasowych. Do dyspozycji było m.in. 400 łóżek z kocami, ok. 200 śpiworów z poduszkami, pościel i ręczniki. Dysponowano również termosami, warnikami i beczkowozami do transportu wody. W przypadku większych potrzeb, możliwe będzie wykorzystanie zasobów krajowych, dostępnych w ramach Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych.

(akta kontroli tom I str. 447-454)

1.3. – 1.4. W WPZK wyznaczono pięć punktów recepcyjnych, które mogły przyjąć 820 osób. Punkty wyznaczono w pobliżu czterech przejść granicznych³¹ (potencjalnych miejsc napływu migrantów) i mogły być uruchomione w okresie od 2 do 5 dni od przybycia cudzoziemców.

Wskazanie punktów podzielono na dwa etapy i uzależniono od stopnia eskalacji napływu cudzoziemców. W I etapie zaplanowano przygotowanie trzech punktów

²⁷ W tym przez: 36 obywateli Afganistanu, 33 Turcji, 22 Iraku, 8 Bangladeszu.

²⁸ W tym przez: 63 obywateli Afganistanu, po 8 Syrii i Ukrainy.

²⁹ W tym przez: 69 obywateli Afganistanu, 32 Turcji, po 8 Somali i Ukrainy.

³⁰ Dalej: UE.

³¹ Budmierz – Hruszew, Korczowa – Krakowiec, Medyka – Szebinie i Krościenko – Smolnica.

recepcyjnych dla 420 osób³², a w razie dalszej eskalacji migrantów zaplanowano uruchomienie kolejnych dwóch dla 400 osób³³.

(akta kontroli tom I str. 119-164, 171-286)

W związku z możliwością wystąpienia zwiększonego napływu cudzoziemców, Szef UdSC zwrócił się w lipcu 2021 r. do Wojewody z prośbą o przekazanie informacji o obiektach zlokalizowanych na terenie województwa, które można wykorzystać do zakwaterowania cudzoziemców. Prosił też o informację czy obiekty były zwizytowane przez służby Wojewody.

W odpowiedzi Wojewoda przekazała wykaz obiektów możliwych do zbiorowego zakwaterowania cudzoziemców. Były to trzy obiekty³⁴ (internat przyszkolny, ośrodek wczasowy i obiekt świadczący usługi hotelarskie), które ujęto w dokumentach organizacyjno-planistycznych na wypadek wystąpienia różnych sytuacji kryzysowych na obszarze województwa. Obiekty dysponowały łącznie 320 miejscami, zapewniały możliwość wyżywienia i zakwaterowanie w pokojach 1 – 4 osobowych. Dwa spośród nich posiadały indywidualny, a jeden zbiorowy węzeł sanitarny.

W piśmie Wojewoda nie odpowiedziała, czy obiekty zostały zwizytowane, lecz podała, iż podczas rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV2 wykorzystywano je, jako miejsca kwarantanny, a ich uruchomienie nastąpiło w trybie pilnym.

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż w razie potrzeby „w każdej chwili można wyznaczyć osoby do realizacji zadań” związanych z przygotowaniem dodatkowych miejsc do zakwaterowania cudzoziemców poza punktami recepcyjnymi lub ośrodkami będącymi w dyspozycji Szefa UdSC.

(akta kontroli tom I str. 407-438)

1.5. W WPZK podano, iż trzy punkty recepcyjne planowane do uruchomienia w I etapie miały być wyposażone przy użyciu sił i środków będących „w dyspozycji województwa”. W razie dalszej eskalacji napływu migrantów, pozostałe dwa punkty zostaną uruchomione przy wsparciu Ministra Obrony Narodowej i Ministra Gospodarki³⁵ oraz rezerw strategicznych.

(akta kontroli tom I str. 119-164, 171-286)

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż wojewódzkie magazyny obrony cywilnej wyposażono w niezbędny sprzęt i asortyment umożliwiające szybkie doposażenie obiektu. W przypadku dodatkowych potrzeb zastosowane zostaną procedury związane z uruchamianiem rezerw strategicznych znajdujących się w magazynach Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych oraz poprzez wsparcie Sił Zbrojnych RP (zakwaterowanie w namiotach/kontenerach wojskowych, żywienie w stacjonarnych /polowych wojskowych punktach żywnościowych, zabezpieczenie sanitarno-higieniczne).

(akta kontroli tom I str. 455-464)

1.6. W ramach Standardowej Procedury Operacyjnej SPO-9 Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego³⁶ do zadań wojewody w przypadku sytuacji kryzysowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców na teren województwa należało sporządzenie wykazu firm świadczących usługi zbiorowego żywienia.

³² Była Szkoła podstawowa w Nowym Brźnie (80 miejsc) – gm. Horyniec Zdrój, powiat lubaczowski, Hala sportowa w Medyce (140 miejsc) – gm. Medyka, powiat przemyski i była Szkoła podstawowa w Krościenku (200 miejsc), gm. Ustrzyki Dolne., powiat bieszczadzki.

³³ Hala sportowa Przemyskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (200 miejsc) – gm. Przemysł i była Szkoła podstawowa w Równi (200 miejsc) – gm. Ustrzyki Dolne., powiat bieszczadzki.

³⁴ Odpowiednio w: Trzcinicy, Solinie i Boguchwale.

³⁵ Obecnie Ministra Infrastruktury.

³⁶ Dalej: SPO-9.

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż do zadań WCZK należało prowadzenie bazy danych sił i środków, niezbędnych do reagowania w sytuacjach kryzysowych, w tym z wykorzystaniem Systemu Informacji Geograficznej. Baza danych tego systemu zawierała m.in. wykaz firm świadczących usługi zbiorowego żywienia w pobliżu przejść granicznych. Według Wojewody informacja o firmach była „poglądowa, z uwagi na konieczność stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych”.

(akta kontroli tom I str. 415-428, 455-467)

1.7. W WPZK określono zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego, w tym w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa pożarowego.

Do zadań Policji w fazie przygotowania należało m.in. zaplanowanie odpowiednich sił i środków w miejscach pobytu cudzoziemców oraz zapewnienie bezpieczeństwa podczas przejazdu do wytypowanych miejsc pobytu. W fazie reagowania Policja miała m.in. zapewnić porządek publiczny i ochronę tymczasowych obozowisk oraz miejsc pobytu cudzoziemców, zabezpieczyć miejsca wypłaty świadczeń w ramach zasiłków dla cudzoziemców, pomóc w przewozie grup cudzoziemców do punktu recepcyjnego, monitorować przebieg działań, zwłaszcza pod względem możliwych zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także prowadzić działania interwencyjne oraz ukierunkowane rozpoznawanie operacyjne. W fazie odbudowy Policja miała prowadzić czynności związane z przywróceniem prawidłowego ruchu drogowego w obszarze przygranicznym i podejmować czynności procesowe i poza procesowe w celu ustalenia i ukarania ewentualnych sprawców naruszenia prawa. Państwowa Straż Pożarna w fazie reagowania będzie prowadziła m.in. działania interwencyjne w przypadku zagrożenia pożarowego lub skażenia, a w fazie odbudowy współpracować z BiOSG oraz usuwać skutki zagrożenia przy pomocy specjalistycznego sprzętu.

(akta kontroli tom I str. 119-164, 171-286, 455-464)

1.8. Według procedury SPO-9, wojewoda wyznacza osoby do udzielenia pomocy Szefowi UdSC w procesie przyjęcia cudzoziemców w obiekcie, w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

Wojewoda nie wyznaczyła osoby do udzielania pomocy Szefowi UdSC w procesie przyjmowania cudzoziemców w obiekcie. Osoby te – jak wyjaśniła Wojewoda – zostaną wyznaczone do pomocy, adekwatnie do zaistniałej sytuacji.

(akta kontroli tom I str. 415-428, 455-464)

1.9. W procedurze SPO-9 podano, iż w przypadku dalszego napływu cudzoziemców oraz braku miejsc w wytypowanych obiektach stałych konieczne będzie zorganizowanie tymczasowego obozowiska lub tymczasowych obozowisk. Miejsce obozowisk wskazuje wojewoda w uzgodnieniu z właściwym terytorialnie organem administracji samorządowej

W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie wskazała miejsca obozowiska jak również nie pomagała Szefowi UdSC w jego zorganizowaniu. Nie przygotowywała też zapotrzebowania na sprzęt i materiały kwaterunkowe.

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż w WPZK nie wyznaczono obozowisk dla cudzoziemców, z uwagi na położenie województwa. Główny ciężar działań miał się opierać na organizacji punktów recepcyjnych. W sytuacji braku miejsc w punktach recepcyjnych, obozowiska miały być zorganizowane w innych rejonach, w głębi kraju.

W razie potrzeby, obozowisko zostanie wyposażone w sprzęt i materiały pochodzące z wojewódzkich magazynów obrony cywilnej i ochrony ludności. W przypadku dodatkowych potrzeb zostaną uruchomione procedury w zakresie

rezerw strategicznych znajdujących się w magazynach Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych oraz poprzez wsparcie Sił Zbrojnych.

(akta kontroli tom I str. 415-428, 455-464)

1.10. W WPZK opracowano założenia dotyczące zapewnienia opieki zdrowotnej dla cudzoziemców. Na potencjalnych przejściach granicznych, przez które mieli napływać migranci zaplanowano utworzenie punktów oczekiwania osób poszkodowanych na pomoc medyczną, a także możliwość kierowania ich do szpitali.

Na przejściach granicznych (na bazie Zakładu Obsługi Przejść Granicznych) utworzone będą punkty oczekiwania osób poszkodowanych. W punktach tych poszkodowani migranci będą mogli uzyskać pierwszą pomoc medyczną oraz w razie potrzeby w bezpiecznym miejscu oczekiwać na transport medyczny do szpitala.

Pierwszym szpitalem, do którego będą kierowani poszkodowani³⁷ miał być Szpital MSWiA w Rzeszowie. W przypadku, gdy wyczerpią się możliwości kierowania osób do tego szpitala oraz do szpitali MSWiA w innych województwach, poszkodowani będą kierowani do pięciu szpitali położonych w bliskim sąsiedztwie pasa granicznego³⁸. Łącznie sześć szpitali z terenu województwa dysponować miało 748 miejscami, z tego 151 cudzoziemców mogło zostać przyjętych natychmiast, 218 do 24 godzin, a 379 poszkodowanych do 48 godzin od zaistnienia potrzeby udzielenia pomocy medycznej.

(akta kontroli tom I str. 119-164, 171-286)

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż w przypadku zagrożenia życia i zdrowia przez cudzoziemca korzystającego z ochrony, to Szef UdSC zapewnia opiekę medyczną, zakwaterowanie i wyżywienie.

W przypadku potrzeby udzielenia cudzoziemcowi pomocy psychologicznej, nastąpi to w ramach „Pogotowia wsparcia”, tj. wojewódzkiego porozumienia instytucji, organizacji oraz stowarzyszeń i osób pomagających ofiarom kataklizmów, klęsk żywiołowych i zdarzeń losowych. Dodatkowo sporządzona zostanie lista specjalistów udzielających wsparcia w sytuacjach zagrożenia.

(akta kontroli tom I str. 455-464)

1.11. W WPZK zaplanowano zajęcia dla dzieci cudzoziemców w fazie reagowania. W ich organizowanie mieli być zaangażowani wolontariusze mający doświadczenie w tym zakresie.

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, iż zgodnie z art. 79 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP³⁹, Szef UdSC zapewnia i organizuje prowadzenie ośrodków. Może to zlecić organizacjom społecznym, stowarzyszeniom, osobom prawnym i fizycznym. Sytuacje kryzysowe należy postrzegać, jako sytuacje dziejące się w pewnym okresie czasu i jako przejściowe. W związku z powyższym mając na uwadze podejmowane działania wynikające z SPO-9, główny wysiłek Wojewody będzie dotyczył wsparcia w zapewnieniu podstawowych potrzeb bytowych cudzoziemców, w tym zakwaterowania, wyżywienia i działań logistycznych.

(akta kontroli tom I str. 119-164, 171-286)

1.12. W WPZK przewidziano udział organizacji pozarządowych. Dotyczyło to przedsięwzięć z zakresu zarządzania kryzysowego, ale bez szczegółowego

³⁷ 100 osób.

³⁸ 425 osób Szpital Wojewódzki w Przemyślu, 92 osoby Szpital Miejski w Przemyślu, 55 osób Szpital w Ustrzykach Dolnych, 36 osób Szpital w Sanoku oraz po 20 osób Szpital w Lubaczowie i Jarosławiu.

³⁹ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 ze zm.) dalej: ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.

uwzględnienia tych organizacji w sytuacji kryzysowej związanej z masowym, nagłym napływem cudzoziemców na teren województwa. Do zadań organizacji pozarządowych w fazie reagowania będzie m.in. należało przeprowadzenie zbiórki żywności, odzieży, gromadzenie materiałów kwaterunkowych (koce, materace, łóżka), zapewnienie wsparcia językowego przez wolontariuszy, wsparcia medycznego przez grupy ratownictwa Polskiego Czerwonego Krzyża, zaangażowanie wolontariuszy (mających doświadczenie w pracy z cudzoziemcami) w organizację czasu wolnego i zajęć dla dzieci.

Współpracę z organizacjami pozarządowymi w udzielaniu pomocy humanitarnej określono też w Module zadaniowym nr 1 „Zarządzanie i koordynacja działań”, rozdział „Organizacja ratownictwa, opieki medycznej, pomocy społecznej oraz pomocy psychologicznej”.

(akta kontroli tom I str. 119-164, 171-286, 455-464)

1.13. Wojewoda wyjaśniła, iż podstawową procedurą realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w przypadku masowego napływu cudzoziemców na terytorium RP była Standardowa Procedura Operacyjna SPO-9.

(akta kontroli tom I str. 415-428, 454-464)

1.14. W okresie objętym kontrolą służby Wojewody uczestniczyły w ćwiczeniu studyjnym „Twierdza-20”. W styczniu 2020 r. Akademia Sztuki Wojennej przeprowadziła w Rzeszowie ćwiczenia (grę obronną), podczas których analizie poddano różne scenariusze współpracy administracji zespolonej i niezespolonej w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa, w tym w zakresie ochrony granicy państwowej we wschodniej części województwa. W trakcie gry obronnej omówiono m.in. zagadnienia związane z ochroną granicy przez BiOSG, sytuację ośrodków recepcyjnych, w tym potrzeby, sposoby koordynacji działań, zagrożenia oraz zabezpieczenie przemieszczania uchodźców z ośrodków recepcyjnych do ośrodków pobytowych.

W ćwiczeniach oprócz kadry kierowniczej Wydziału, uczestniczyli przedstawiciele administracji rządowej zespolonej (przedstawiciele Policji i Straży Pożarnej) i niezespolonej (przedstawiciele Straży Granicznej i wojska).

Z przebiegu ćwiczeń sporządzono sprawozdanie.

(akta kontroli tom I str. 407-438, 468-487)

1.15. W latach 2019 – 2021 w budżecie Wojewody (dysponenta części budżetowej 85/18) nie planowano środków finansowych na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego na wypadek masowego napływu cudzoziemców na teren województwa.

Uchwałą Rady Ministrów z września 2021 r.⁴⁰ z ogólnej rezerwy budżetowej przyznano Wojewodzie 100,0 tys. zł środków z przeznaczeniem na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu”.

W ramach tego programu, jednostki samorządu terytorialnego mogły obywatelom Islamskiej Republiki Afganistanu, (którzy otrzymali decyzje o nadaniu statusu uchodźcy lub uzyskali ochronę uzupełniającą i planowali zamieszkać na terytorium województwa), udzielić stosownej pomocy, aby jak najszybciej rozpoczęli proces integracji w Polsce.

(akta kontroli tom I str. 439-443)

1.16. – 1.17. Według Wojewody, decyzja o wprowadzeniu stanu wyjątkowego na części województwa podlaskiego i lubelskiego była uzasadniona, proporcjonalna

⁴⁰ Uchwała Nr 118/2021 Rady Ministrów z dnia 9 września 2021 r. w sprawie przyznania niektórym dysponentom części budżetowej, z ogólnej rezerwy budżetowej, środków finansowych, z przeznaczeniem na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu” (niepublikowane).

i adekwatna do zaistniałej sytuacji w związku ze szczególnym zagrożeniem bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego. Związane to było z trwającym od wielu tygodni, głębokim kryzysem migracyjnym na granicy RP i Republiki Białorusi, który powstał na skutek celowych, nieprzyjaznych działań strony białoruskiej. Niezbędne było podjęcie zdecydowanych kroków, które w „*największy możliwy sposób pozwoliły na ograniczenie zaistniałych zagrożeń. Mając na uwadze odpowiedzialność za bezpieczeństwo zarówno granic RP jak i wschodniej granicy Unii Europejskiej, za podjęciem takiej decyzji stały niewątpliwie działania ze strony państw sąsiednich, tj. Litwy i Ukrainy, które w efekcie przyniosły oczekiwane rezultaty. Ważnym argumentem za wprowadzeniem stanu wyjątkowego była również sytuacja za wschodnią granicą, gdzie planowane były wówczas wielkie manewry prowadzone przez armię rosyjską, w okolicach Brześcia i Grodna*”.

Rozporządzenie Prezydenta w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego⁴¹ zawierało „*precyzyjne przepisy dotyczące zakresu ograniczenia swobód, wynikających z wprowadzenia stanu wyjątkowego*”. Przyjęte uregulowania prawne pozwoliły przedsiębiorcom na ubieganie się o odszkodowania w związku z ograniczeniem możliwości prowadzenia działalności gospodarczej.

Według Wojewody „*podjęte przedsięwzięcia były oparte na gruncie obowiązującego prawa*”.

(akta kontroli tom I str. 444-446)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, iż WPZK zatwierdzony 17 grudnia 2019 r. przez MSWiA nie został zaktualizowany, co naruszało postanowienia art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, który stanowi, iż plany zarządzania kryzysowego podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata.

Według zapisów WPZK, aktualizacja planu następuje m.in. po każdym zdarzeniu powodującym uruchomienie procedur reagowania kryzysowego i w przypadku zmian aktów prawnych lub zaistnienia nowego zagrożenia. Gruntowna analiza zapisów WPZK dokonywana jest raz na dwa lata i jest on ponownie przedstawiany do zatwierdzenia MSWiA.

(akta kontroli tom I str. 179-259)

Wojewoda Ewa Leniart wyjaśniła, że obowiązujący WPZK jest w chwili obecnej aktualizowany. Sytuacja związana z pandemią przez „*ostatnie kilkanaście miesięcy w sposób wyjątkowy angażowała wszystkich pracowników WCZK, dlatego nastąpiło opóźnienie*”. Tempo prowadzonych prac uzależnione jest m.in. od współpracy z właściwymi organami administracji publicznej i podmiotami przewidywanymi do realizacji przedsięwzięć określonych w WPZK. Współpraca polega na aktualizacji treści i procedur w porozumieniu z ww. podmiotami, lecz nie uzyskano jeszcze od nich wszystkich zwrotnych informacji. Odpowiedzi korygowano podczas kontaktów roboczych. Czynione są starania, aby przyspieszyć prace nad zaktualizowaniem WPZK, ale ze „*spełnieniem kryterium, jakości*”.

(akta kontroli tom I str. 447-454)

⁴¹ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego (Dz. U. poz. 1612), które wygasło z dniem 3 października ub. roku oraz rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 1 października 2021 r. w sprawie przedłużenia stanu wyjątkowego wprowadzonego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego (Dz. U. poz. 1778)

Wojewoda i podległe służby były przygotowane pod względem organizacyjnym i kadrowym do realizacji zadań na wypadek sytuacji kryzysowej związanej z masowym napływem cudzoziemców na teren województwa. Przygotowanie to było adekwatne do przewidywanej przez Straż Graniczną w latach 2019-2021, niewielkiej skali napływu cudzoziemców na teren województwa.

W WPZK wyznaczono punkty recepcyjne i opracowano założenia do udzielania pomocy medycznej cudzoziemcom. Wojewoda wskazała też obiekty na terenie województwa możliwe do wykorzystania w celu zbiorowego zakwaterowania cudzoziemców.

2. Realizacja przez Wojewodę przypisanych zadań dotyczących działania na wypadek sytuacji kryzysowej związanej z masowym napływem cudzoziemców na terytorium RP

2.1. W związku z sytuacją kryzysową, dotyczącą masowego napływu cudzoziemców na teren RP, Rada Ministrów nie nałożyła na Wojewodę dodatkowych zadań. Zadania związane z masowym napływem cudzoziemców na terytorium Polski zostały określone w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego w Standardowej Procedurze Operacyjnej SPO-9, natomiast w WPZK ujęto szczegółowe zadania z tym związane.

(akta kontroli tom I str. 407-438)

2.2. W celu współdziałania i koordynacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego Wojewoda powołała Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego⁴².

Zespół był organem pomocniczym Wojewody w celu wykonywania i koordynacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego oraz pakietu ustaw o stanach nadzwyczajnych.

Do zadań Zespołu należała m.in. ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń, przygotowywanie propozycji działań i przedstawianie Wojewodzie wniosków dotyczących wykonywania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w WPZK oraz przekazywanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami.

Przewodniczącym Zespołu była Wojewoda, zastępcą dyrektor Wydziału, a członkami m.in. komendant: Wojewódzkiej Policji, Państwowej Straży Pożarnej, BiOSG, szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego, dyrektor Delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, przedstawiciele Urzędu, administracji zespolonej, a także grupy ekspertów.

Do zadań Wojewody, jako przewodniczącej należało kierowanie działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie województwa.

Zespół pracował podczas posiedzeń, w tym zarządzonych w trybie natychmiastowym w przypadku narastania zagrożenia lub sytuacji kryzysowej wymagających natychmiastowej analizy i oceny zagrożeń.

(akta kontroli tom I str. 119-170, 407-437, 486-494)

2.3. Wojewoda wykonywała i koordynowała zadania w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa oraz zarządzania kryzysowego.

Opracowała WPZK, w którym rozpoznano potencjalne rodzaje zagrożeń mogących wystąpić na obszarze województwa, a także możliwości systemowego, efektywnego i skoordynowanego działania na zdarzenia kryzysowe.

⁴² Dalej: Zespół.

WCZK gromadziło, przetwarzało i przekazywało do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa informacje o zagrożeniach spowodowanych sytuacją kryzysową na terenie województwa.

Wojewoda przewodniczyła posiedzeniom Zespołu, do zadań, którego należała ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo na terenie województwa. Zespół oceniał zagrożenia i przedstawiał Wojewodzie propozycje działań.

(akta kontroli str. tom I str. 119-286, 407-437)

2.4. Wydział gromadził i przetwarzał dane oraz oceniał zagrożenia na wypadek sytuacji kryzysowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców. Komórką organizacyjną Wydziału, do której przekazywano ww. informacje było WCZK, które pełniło całodobowy dyżur. Umożliwiała to przepływ informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego, oceny bieżącej i prognozowanej sytuacji.

System wymiany informacji zorganizowano w oparciu o zarządzenia Wojewody w sprawie wymiany informacji w systemie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego na terenie województwa. W celu koordynacji zarządzania informacjami o sytuacji bieżącej i kryzysowej na terenie województwa organy administracji zespolonej i niezespolonej zobowiązano do składania raportów doraźnych, sytuacyjnych i dobowych. W sytuacjach prowadzących m.in. do zagrożenia bezpieczeństwa państwa i utrzymaniu porządku publicznego ww. przesyłali niezwłocznie raporty doraźne.

Informacje przekazywano do WCZK, które pełniło dyżur w celu zapewnienia bieżącej analizy i oceny sytuacji w województwie. Informacje dot. stanu bezpieczeństwa na obszarze województwa, WCZK przekazywało do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa w postaci raportów dobowych.

(akta kontroli tom I str. 28-46, 119-286, 407-438, 525-538)

2.5. Wojewoda zwoływała posiedzenia Zespołu, podczas których omawiano występujące i potencjalne zagrożenia mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo na obszarze województwa.

W latach 2019 – 2021 (do 30 października) podczas posiedzeń Zespołu nie oceniano zagrożeń związanych z masowym napływem cudzoziemców na teren województwa.

W dniu 16 listopada 2021 r. odbyła się narada robocza Zespołu w sprawie aktualnej sytuacji na granicy w związku z masowym napływem cudzoziemców do Polski. W naradzie uczestniczyli Komendant Wojewódzkiej Policji i Państwowej Straży Pożarnej, Komendant BiOSG, Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny, Starosta: Bieszczadzki, Jarosławski, Przemyski i Lubaczowski, dyrektorzy Wydziałów: Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, Infrastruktury i Polityki Społecznej oraz kierownik Oddziału Przejść Granicznych Wydziału Infrastruktury Urzędu.

W podsumowaniu narady stwierdzono, iż ochronę granicy państwowej z Ukrainą na podkarpackim odcinku realizowano bez zakłóceń. Współpraca ze stroną ukraińską odbywała się na bieżąco, co umożliwiało wzajemną wymianę informacji i pozwalało na podjęcie ewentualnych działań prewencyjnych. Ochrona granicy państwowej, kontrola ruchu granicznego oraz zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji odbywała się przy użyciu sił i środków niezbędnych do funkcjonowania Straży Granicznej. W razie wystąpienia zagrożeń związanych z masowym napływem cudzoziemców miały być zwoływane kolejne posiedzenia Zespołu.

W dniu 2 lutego 2022 r. odbyło się kolejne posiedzenie Zespołu, podczas którego omówiono potencjalne kierunki rozwoju sytuacji na granicy wschodniej, w związku

z ewentualnym konfliktem na Ukrainie. Oprócz Wojewody uczestniczyli w nim m.in. przedstawiciele: BiOSG, Policji, Straży Pożarnej, ABW, Izby Administracji Celnej oraz przedstawiciele Sił Zbrojnych.

Analizie poddano całą długość granicy ukraińskiej, wraz z jej południowym odcinkiem, w tym też ewentualny brak szczelności na granicy ukraińsko – słowackiej, co mogło spowodować przekraczanie naszej granicy od strony słowackiej. Skutkowało to niemożliwym do przewidzenia napływem osób na wschodni odcinek granicy. Założono, iż duża część z tych osób przekraczała będzie granicę w sposób legalny, ale prawdopodobnie może być też liczna grupa osób bez wymaganych dokumentów, która będzie usiłowała przekroczyć granicę w obrębie przejść granicznych, jak również poza nimi. W związku z tym przewidziano dwa scenariusze działań. Pierwszy polegający na załatwieniu formalności na granicy lub w bezpośredniej jej bliskości oraz drugi zakładający przyjęcie deklaracji i przekierowanie osób do punktu recepcyjnego w pewnej odległości w celu załatwienia dalszych formalności.

Rolą Wojewody byłoby wskazanie punktów recepcyjnych, które będą wykorzystywane na terenie województwa tylko do tymczasowej recepcji przez ok. 48 godzin, tj. do czasu wskazania miejsca docelowego przez Szefa UdSC.

Podsumowując spotkanie Wojewoda zaleciła dogłębną analizę transportu logistycznego i zabezpieczenia medycznego oraz poprosiła służby o rekonesans w terenie i przekazanie informacji do WCZK, aby przygotować procedury dot. ilości i lokalizacji punktów recepcyjnych, transportu, szeroko rozumianej pomocy w punktach recepcyjnych, zapewnienia bezpieczeństwa oraz sił i środków w razie zaistnienia potrzeby wsparcia z innych rejonów kraju. Do dnia zakończenia kontroli⁴³ informacji tych jeszcze nie sporządzono.

(akta kontroli tom I str. 119-286, 407-438, 497-523)

2.6. Wojewoda wyjaśniła, iż w okresie objętym kontrolą oraz do końca stycznia 2022 r. na terenie województwa nie odnotowano masowego napływu cudzoziemców jak również nie zanotowano „symptomów świadczących o realnym zagrożeniu mogącym nastąpić w sposób ciągły”. Niezbędne informacje o aktualnym stanie bezpieczeństwa WCZK przekazywało do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa m.in. w postaci raportów dobowych.

(akta kontroli tom I str. 287-438)

2.7. W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie przedstawiała Radzie Ministrów, projektów dokumentów rządowych dotyczących województwa w związku z sytuacją kryzysową spowodowaną masowym napływem cudzoziemców na teren Polski.

W związku z aktualizacją Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego, Wojewoda w lipcu 2021 r. przedstawiła dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa uwagi i propozycje zmian do zakresu zadań pozostających w jej kompetencji. Żadna z nich nie dotyczyła zagrożenia związanego z masowym, nagłym napływem migrantów na obszar województwa.

(akta kontroli tom I str. 119-164, 539- 556)

2.8. Wojewoda w okresie objętym kontrolą nie wydawała poleceń organom administracji rządowej i organom administracji samorządowej jak również nie informowała właściwego ministra w związku sytuacją nadzwyczajną spowodowaną masowym napływem cudzoziemców na teren województwa (art. 25 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie).

(akta kontroli str. tom I str. 407-438)

⁴³ Do 11 lutego 2022 r.

2.9. W związku z tym, iż na obszarze województwa nie stwierdzono masowego napływu cudzoziemców, Wojewoda, jako przedstawiciel Rządu w terenie nie wydawała poleceń organom administracji rządowej jak również organom samorządu terytorialnego.

(akta kontroli tom I str. 407-438)

2.10. W latach 2019 – 2021 Wojewoda nie ponosiła wydatków na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego na wypadek masowego napływu cudzoziemców na teren województwa.

Ze uwagi na brak zgłoszeń ze strony jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, w których mogli zamieszkać obywatele Islamskiej Republiki Afganistanu, Wojewoda nie wnioskowała o środki finansowe na realizację rządowego programu „Pomoc dla Afganistanu”.

W 2020 r. Wojewoda wydała 6,9 tys. zł za pobyt 8 cudzoziemców, a w 2021 r. 109,5 tys. zł za pobyt 86 cudzoziemców na kwarantannie⁴⁴.

(akta kontroli tom I str. 439-443, 557- 577)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż Wojewoda podjęła działania w zakresie współpracy wszystkich organów administracji zespolonej i niezespolonej na wypadek sytuacji kryzysowej związanej z masowym napływem cudzoziemców na obszar województwa. Działania te polegały głównie na raportowaniu o sytuacji z terenu województwa. Wojewoda wywiązywała się z obowiązku gromadzenia i przetwarzania ww. danych oraz z monitoringu i oceny sytuacji kryzysowych na wypadek masowego napływu cudzoziemców.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek pokontrolny:

Wnioski

1. Zaktualizować Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego, z uwzględnieniem rozpoznanego zagrożenia na wypadek masowego, nagłego napływu cudzoziemców na obszar województwa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

⁴⁴ Art. 33 ust. 7 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2021 r. poz. 2069 ze zm.).

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 11 kwietnia 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler

Dyrektor
Wiesław Motyka

Cezary Paciura

gł. specjalista kontroli państwowej

/-/

/-/